

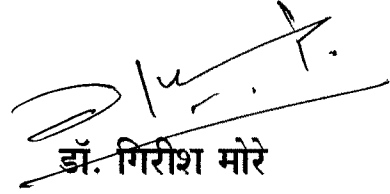
प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, सतेज महादेव दणाने यांनी 'मरणकळा' आणि 'तीन दगडाची चूल' या आत्मकथनांचा अभ्यास या विषयावरील प्रबंधिकेचे काम समाधानकारकरित्या पूर्ण केले आहे. सतेज दणाने यांनी माझ्या मार्गदर्शनाखाली स्वतंत्ररित्या ही प्रबंधिका लिहिली असून ती इतर कोणत्याही विद्यापीठातील कोणत्याही अन्य परीक्षेसाठी सादर केली नाही.

सदरची प्रबंधिका शिवाजी विद्यापीठाच्या एम.फिल.(मराठी) पदवी परीक्षेसाठी सादर करण्यास माझी अनुमती आहे.

ठिकाण : कोल्हापूर

दिनांक : ३१/११, २००६

डॉ. गिरीश मोरे

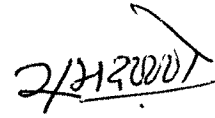
मार्गदर्शक

प्रतिज्ञापत्र

‘मरणकळा’ आणि ‘तीन दगडाची चूल’ या आत्मकथनांचा अभ्यास या विषयावरील सदरची प्रबंधिका मी शिवाजी विद्यापीठाच्या एम.फिल.(मराठी) पदवी परीक्षेसाठी लिहिली आहे. ही प्रबंधिका अथवा त्याचा कोणताही भाग मी अन्यत्र कोठेही कोणत्याही परीक्षेसाठी सादर केलेला नाही.

ठिकाण : कोल्हापूर.

दिनांक : ३१७/२००६९

सतेज महादेव दगाने

अभ्यासक

मला सावली मिळावी म्हणून

स्वतः ऊन डोक्यावर घेऊन

माझे शिक्षण पूर्ण करण्यासाठी

झिजत असणाऱ्या माझ्या

आई-आण्णांस ...

ऋणनिर्देश

शिवाजी विद्यापीठाच्या एम.फिल. (मराठी) पदवीसाठी 'मरणकळा' आणि 'तीन दगडाची चूल' या आत्मकथनांचा अभ्यास या विषयावरील ही प्रबंधिका सादर करताना मला अतिशय आनंद होतो आहे. हे संशोधन कार्य पूर्ण करण्यासाठी ज्या ज्या व्यक्तींचे मार्गदर्शन व सहकार्य मिळाले, त्या सर्वांचा मी अत्यंत ऋणी आहे.

माझ्या प्रबंधिकेचे मार्गदर्शक डॉ.गिरीश मोरे यांच्याविषयी कृतज्ञता व्यक्त करतो. त्यांचा प्रेमळ सहवास आणि मराठी साहित्याचा व्यासंग, यातून मी खूप काही शिकलो. जे माझ्या भविष्यासाठी मार्गदर्शक व प्रेरक ठरेल. तसेच सौ.शर्मिला मोरे मॅडम यांचेही मार्गदर्शन मला मिळाले. मी त्यांच्या ऋणात राहणेच पसंत करतो.

शिवाजी विद्यापीठाचे मराठी विभागप्रमुख डॉ.कृष्णा किरवले आणि डॉ.विश्वनाथ शिंदे, डॉ.रवींद्र ठाकूर, डॉ. रणधीर शिंदे, प्रा.हिमांशू स्मार्त यांचेही वेळोवेळी मार्गदर्शन मिळाले. तसेच विभागातील लिपिक विनय पाटील, सेवक सतीश कुसुंबे (मामा) यांनी वेळोवेळी योग्य ते सहकार्य केले. त्यांचेही ऋण व्यक्त करतो. त्याचप्रमाणे डॉ.डी.बी. रत्नाकर, डॉ.अविनाश सांगोलेकर यांच्या प्रोत्साहनामुळे मी ही प्रबंधिका पूर्ण करू शकलो. 'तीन दगडाची चूल' या आत्मकथनाच्या लेखिका विमल मोरे व 'गबाळ'कार दादासाहेब मोरे यांच्याशी वेळोवेळी केलेली चर्चा मला प्रबंधिकालेखनासाठी उपयुक्त ठरली.

याचबरोबर खऱ्या अर्थाने मी जिथे घडलो ते विजयसिंह मोहिते-पाटील महाविद्यालय येथील माझे गुरुवर्य प्रा. राज खंदारे आणि डॉ.बा.ज. दाते प्रशाला येथील प्रा.एस.एस. शिंदे यांचेही ऋण व्यक्त करतो. ज्यांनी मला नेहमीच सहकार्याचा हात दिला ते महेश टोमके, महादेव बाबर (गुरुजी), विलास साळुंखे यांचेही आभार.

त्याचबरोबर माझे मित्र भीमसेन आवटे, संदीप कांबळे, वनिता शिंदे, सविता गायकवाड, कमल कांबळे, प्रकाश नाईक, माधुरी बिडवे, नागीण सर्वगोड, नीता ढावरे, स्मिता ढावरे, मेघा श्रेष्ठी यांचे सहकार्य शब्दापलीकडचे आहे. रामदास नाईकनवरे, सर्जेराव कांबळे, मारुती तुपेरे, विनोद कांबळे, सुनीता कांबळे, कांता कांबळे, शीला देशमुख, अर्चना जाधव प्रगती पाटोल, संगीता मोहिते यांच्या मोलाच्या सहकार्याबद्दल त्यांचे मनापासून आभार.

दै. 'महान मराठा'चे संपादक बाळ कालेकर, दै. 'पुढारी'चे उपसंपादक, प्रा.शिवाजी जाधव यांचे सहकार्य व मार्गदर्शन मला एक चांगली दिशा दाखविणारे ठरले आहे. त्याचबरोबर माझे पत्रकार मित्र डॉ. पिळणकर, शरद सुखटणकर, संदीप गिरीगोसावी, सुनील पाटील, राजू तिवले, प्रसन्न कोनी, दीपाली पाटील,

आरती आर्दाळकर, रूपाली धाडणकर, दीपक चव्हाण व दयानंद पाटील यांनी केलेली सततची विचारणा यामुळेच ही प्रबंधिका वेळेत पूर्ण होऊ शकली.

याचबरोबर गजानन अपिने, संजय बाबर, प्रदीप चोपडे, बळवंत मगदूम, श्रीगणेश गायकवाड, रामभाऊ रोकडे, राजेंद्र लादे, सचिन रूपनर, रामेश्वर कांबळे, राजेंद्र पाटील, घनःश्याम कांबळे, महादेव कांबळे, एल्.बी. साठे, आण्णा तोरणे, एच.पी. मगर, दत्ता शिंदे, दिलीप मदने, धनंजय इनामदार, चंद्रकांत कदम, प्रदीप कांबळे, आबा पगारे, सुनिल भिसे, सयाजी गायकवाड व तानाजी कांबळे यांचेही मोलाचे सहकार्य मिळाले आहे.

याचबरोबर ज्यांनी उन्हातान्हाची, धंडीवाच्याची तमा न बाळगता काबाडकष्ट करून माझे शिक्षण पूर्ण केले ते माझे तीर्थरूप आई-आण्णा यांच्या ऋणांना बंदिस्त करण्याएवढे शब्द माझ्याकडे नाहीत. तसेच माझे बंधू शिवाजी (बापू), वहिनी मंगल, बहीण विजया, मेहुणे मधूकर आणि कमल या सर्वांचे प्रेम आणि अक्षय, काजोल, सोनाली व शुभम यांचा गोड त्रास यांना मी विसरू शकत नाही.

‘मागेल त्याला काम’ या योजनेत काम मिळाल्याने आणि डी.एस.डब्ल्यू, उद्यान विभाग आणि सुरक्षा विभागातील कर्मचाऱ्यांनी दिलेल्या सहकार्यामुळे मला ही प्रबंधिका पूर्ण करता आली.

शिवाजी विद्यापीठाच्या बॅ. बाळासाहेब खर्डेकर ग्रंथालयातील मिळालेल्या पुस्तकांमुळे मी हे काम पूर्ण करू शकलो. ह्या ग्रंथालयाचे ग्रंथपाल व सर्व कर्मचारी वर्ग यांचाही मी आभारी आहे. तसेच श्री सिकंदर शेख यांनी तत्परतेने प्रबंधिकेचे काम टाईप करून दिल्याबद्दल त्यांचेही आभार.

सतेज महादेव दणाने